ЧЫЛА ЭЛЛАСЭ ПРОЛЭТАР-ШАМЫЧ, УШНЫЗА! Лэнин-Сталин пашна вэрч кучэдалаш йамдэ лий!

Йамдэ лий
ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЭ
ГАЗЭТ АК: идалыклан 2 т. 16 ыр. пэл ийлан 1 т. 8 ыр.
1938 ий 17 йанварь № 4

СССР Вэрховный Совэтын Пэрвой Сэссийжэ

Калыкын дэпутатшэ-шамыч

Вич кэчэ ончыч, мэмнан родинын чаплэ столицэшыжэ СССР Вэрховный Совэтын пэрвой сэссийжэ почылто. Совэт калыкын 1.143 избранникшэ-шамыч Крэмльовский дворэцын кугу заллаштыжэ государствэнный пашам рэшитлаш тӱнгальыч.

Вэрховный Совэт Сталинский Конституций нэгызэш сайлалтын. Сандэнак совэт калык пийалан илышым пушо, Конституцийын творэцшэ—Иосиф Виссарионович Сталинлан шокшо саламым да кугу таум каласаш шкэ избранникшэ-шамычлан кӱштэн колтэн. Калыкын избранникшэ-шамыч тидэ наказым Москошко кондэныт да пӱтынь совэт калык лӱм дэнэ Вэликий Сталинлан каласэныт. Тыгак Совэт калык шкэ избранникшэ-шамычлан коммунистичэский партийын ӱшанымыжым шукташ наказым пуэн колтэн.

Дэпутат-шамыч калыкын наказшым шуктымашым шкэныштын эн почотно обӑзанностьыштлан шотлат. Нуно тидэ обӑзанностьым шуктымашкэ чыла вийыштым ыштэн пижыныт. Вэт тыдэч моло сэмынжэ лийынат ок кэрт. Мэмнан элыштэ вэлэ избиратэль дэн избранникын цэльышт иктэ. Дэпутат-шамыч шкэныштым калык дэч огыт ойыро, а нуно калык ончылно отвэтствэннэ улыт. Дэпутат—калыкын слугажэ. Тудо шкэ чэстнэ пашаж дэнэ калыкын пэш кугу ӱшанжым шукта.

Дэпутат кокла гыч иктаж кӧ правильнэ корно гыч ӧрдыжко тошкалэш гын, избиратэль-шамыч тудлан ӱшанымым чарнат да тудым Вэрховный Совэт гыч отозватлат.

Но дэпутат-шамыч калыкын ӱшанымыжым эн шэргаканлан шотлат, нуно тидэ ӱшанымашым нигунамат огыт йомдарэ. Калыкын избранникшэ-шамыч калыкын интэрэсыжым шуктышаш вэрч кучэдалмашкэ уло вийыштым пыштат, а кӱлэш лийэш гын, Сталин йолташын илышыжэ вэрч, калыкын пийалжэ вэрч шкэ илышыштымат чаманыдэ пуат.

СССР Вэрховный Совэтын пэрвой Сэссийышкыжэ толшо дэпутат-шамычым рэгистрироватлымаш. Сӱратыштэ: (шола гыч пурлаш) Г. И. Игнатьйэв—„Красное Селище" колхоз прэдсэдатэль (Марий АССР, Йошкар-Ола избиратэльный округ) да З. Я. Жаднов—ВКП(б) Марий Обком сэкрэтарь (Шэрнур избиратэльный округ) рэгистрацийым эртат.

Сойуз Совэтын 12 йанварьысэ засэданьыжэ

12 йанварьыштэ кэчывалым 4 часыштэ Крэмльэш Сойуз Совэтын засэданий залэшыжэ Сойуз Совэтын Сэссийжэ почылтын. Сэссийым Сойуз Совэтын эн шонгго дэпутатшэ акадэмик **Алэксэй Николайэвич Бах** почын.

Сойуз Совэт тыгай ончышаш паша порьадкым приниматлэн:

1. Сойуз Совэтын Мандатнэ Комиссийжым сайлымаш;

2. Сойуз Совэтын постойаннэ комиссийжэ-шамыч нэргэн;

3. СССР ЦИК дэн СНК-н рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пуртымаш;

4. СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумым сайлымаш—

а) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумын Прэдсэдатэльжым,

б) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум Прэдсэдатэльын замэститэльжэ-шамычым,

в) СССР Вэрховный Совэт Прэзидум сэкрэтарьым,

г) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум члэн-шамычым.

5. СССР Правитэльствым—СССР Калык Комиссар-шамыч Совэтым ыштымаш;

6. СССР Прокурорым назначитлымаш;

7. Дэпутат-шамычлан дэпутат паша шуктымашышт дэнэ кылдалтшэ роскотым тӱлымӧ нэргэн.

Сойуз Совэт дэн Национальность Совэтын пырльа засэданьэшышт тыгай пункт-шамычым кангашэн налаш Сойуз Совэт пунчалым луктын:

3. СССР ЦИК дэн СНК-н рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьйашкыжэ вашталтышым да йэшартышым пуртымаш;

4. СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумым сайлымаш;

5. СССР Правитэльствым—СССР Калык Комиссар-шамыч Совэтым ыштымаш;

6. СССР Прокурорым назначитлымаш.

НАЦИОНАЛЬНОСТЬ СОВЭТЫН 12 ЙАНВАРЬЫСЭ ЗАСЭДАНЬЫЖЭ

12 йанварьыштэ 8 час кастэнэ Крэмльэш Национальность Совэт засэданий залэш Национальность Совэтын Сэссийжэ почылтын.

Дэпутат **Г. И. Пэтровский** йолташын прэдложэньыжэ почэш Сэссийым Национальность Совэтын эн шонгго дэпутатшэ **М. Г. Цхакайа** йолташ почын.

Национальность Совэт тыгай ончышаш паша порьадкым приниматлэн:

1. Национальность Совэтын Мандатный Комиссийжым сайлымаш;

2. Национальность Совэтын постойаннэ комиссийжэ-шамыч нэргэн;

3. СССР ЦИК дэн СНК-н рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пуртымаш;

4. СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумым сайлымаш—

а) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумын прэдсэдатэльжым,

б) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум Прэдсэдатэльын замэститэльжэ-шамычым,

в) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум сэкрэтарьым,

г) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум члэн-шамычым;

5. СССР Правитэльствым—СССР Калык Комиссар-шамыч Совэтым ыштымаш;

6. СССР Прокурорым назначитлымаш;

7. Дэпутат-шамычлан дэпутат пашам шуктымашышт дэнэ кылдалтшэ роскотым тӱлымӧ нэргэн.

Национальность Совэт Сойуз Совэт дэн Национальность Совэтын пырльа засэданьэшышт тыгай пункт шамычым кангашэн налаш пунчалым луктын:

3. СССР ЦИК дэн СНК-н рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пуртымаш;

4. СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумым сайлымаш;

5. СССР Правитэльствым—СССР Калык Комиссар-шамыч Совэтым ыштымаш;

6. СССР Прокурорым назначитлымаш;

7. Дэпутат-шамычлан дэпутат паша шуктымашышт дэнэ кылдалтшэ роскотым тӱлымӧ нэргэн.

Национальность Совэт дэпутат-шамычын полномочийыштым провэрӑтлаш Мандатный Комиссийым сайлэн.

Умбакыжым Национальность Совэт Национальность Совэтын постойаннэ комиссийжэ-шамыч нэргэн вопросым ончыш.

Национальность Совэт 10 йэнг составан Законодатэльный прэдположэньэ Комиссийым утвэрдитла.

Национальность Совэт Национальность Совэтын 13 йэнг составан Бӱджэтный Комиссийым сайла.

ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЛАН ПИОНЬЭР САЛАМ!

12 йанварьыштэ СССР Вэрховный Совэтын пэрвой сэссийжэ почылто. Кугу Сталинский Конституций почэш сайлымэ Вэрховный Совэтлан мэ шкэнан пионьэр саламнам колтэна.

Совэт правитэльствэ дэн мэмнан кугу Сталин ачана йоча-шамычлан тунэмаш, канаш чыла йӧным ыштэныт. Нунын тыршымыштлан мэмнан вашмутна иктэ: адакат сайынрак тунэмаш тӱнгалына.

Йошкар-Оласэ 4-шэ №-ан пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-пионьэр-шамыч.

ЛЭНИН КЭЧЭ ВАШЭШ

Владимир Ильич изижэ годым

(А. И. Ульйанован возымыжо гыч)

ВОЛОДЬА вич ийашак авай дэч лудаш тунэмын. Ольа акажат тунамак лудаш тунэмын. Нуно лудаш пэш йбратэныт. Тунам ача на пэш шуко тўрлб йоча книга дэн журнал-шамычым налын шога ыльэ. Нимым Володьа дэн Ольа пэш йбратэн лудыныт. Руш историй гыч ойлымаш-шамычым вашкэ лудаш тўҥалыныт, почэламут-шамычым наизусть тунэмыныт. Тидым утларакшэ Ольа йбратэн, йатыр кужу, нэлэ почэламут-шамычым шинчэн. Нуным пэш кэлшышын наизусть ойла ыльэ.

Шым-кандаш ийашыжэ годым Володьа „Бобылын мурыжо" лўман почэламутым йбратэн. Тудым пэш кэлшышын дэкламироватлэн:

Пойан ду-р-р-рак
Малэн ок кэрт казнаж дэн,—
Йорло сокол гай чара
Мура, вэсэлитла.

Чынак, тудын чонжылан тидэ кэлшэн.

Иочажэ годым поснак йбратымэ книгажэ Владимир Ильичын лийын огыл. „Детское чтение" журналым гына йбратэнрак лудын. Лудын ситарат, акажэ дэнэ модаш куржэш. Лўшкэн, писын модмашым утларак йбратэн. Кэнэжым кудывэчыш, садыш курштальныт, пушэҥгыш кўзэныт. Володьа „черная палочка" лўман модышым, варажэ крокэтым пэш йбратэн. Йолташыжэ-шамыч дэнэ пырльа издэр дэнэ, коньки дэнэ мунчалтэн. Ик кана Саша изажэ дэнэ тура курык гыч коньки дэнэ мунчалтымыштым шарнэм. Моло-шамыч тужэч издэр дэнат волаш лўдыт ыльэ.

Володьа иктаж могай титакым ыштэн гын, шылдэн огыл, шкэак каласэн. Вич ийаш улмыжо годым кугурак акажын линэйкажым пудыргэн.

— Кузэ пудыртэнат?,— манын акажэ йодын.

— Пулвуйэш тодылнам,— манэш Володьа. Тугак Володьа нымомат шолып мойын налын огыл, пэш чэстный лийын.

Тидэ пбртыштб И. В. Сталин йолташ ссылкыштэ улмыжо годым илэн.

ТЫШТЭ И. В. СТАЛИН ИЛЭН

Сэвэрный область, Сольвычэгодск ола тўрыштб, Вычэгда эҥэр лишнэ изи, тошто пбрт шинча. Тидэ пбрт—шоҥго кува Марийа Прокопьэвна Кузнакован. Тидэ пбртын ик пблэмыштыжэ 1910—1911 ийлаштэ В. И. Лэнинын эн лишыл соратникшэ, И. В. Сталин илэн. Тудым кугыжан правительствэ ссылкыш колтэн улмаш.

Кызыт М. П. Кузнакован пбртшым И. В. Сталин лўмэш музэйыш савырымэ. Партий вождьын илымэ пблэмын кбргыжб кызытат 1910-1911 ийыштэ Сталин йолташын илымэ годсо гайак

Сольвычэгодск олаштэ шукэртсэк илышэ шоҥгырак-шамыч калык вождьын илымыжым куанэн шарнат. Сталин йолташ вэрысэ лэсничий Шокуров, врач Крапин дэкэ уналкэш чўчкыдын коштын. 1932 ийыштэ колышо Иван Прокопьэвич Строганов Сталин йолташ дэнэ чот палымэ улмаш. Тидэ самоучка, йалысэ поэт, философ Сталин йолташ дэч книгам лудаш налэдэн да йбратэн лудын. Иван Прокопьэвич рэвольуций дэч варат Сталин йолташ дэнэ пэрэписыватлэн, Сталин йолташ нэргэн шокшо шарнымашым колмэшкыжак шкэ шўмыштыжб кучэн илэн.

Сольвычэгодский ссылкыштэ Иосиф Виссарионович кугыжан строй вашталэш чот кучэдалын. Тудо В. И. Лэнин дэнэ пэрэписыватлэн илэн, Лэнин тунам граница вэс вэлнэ улмаш. Тудо мэмнан партийын рэвольуционно кучэдалмашыжым вуйлатэн.

Ола тўрыштб шинчышэ изи пбртыш шўдб дэнэ турист, курортышто канышэ-шамыч экскурсийыш толыт.

Вэрховный Совэтын Сэссийжэ нэргэн вэс эллэсэ газэт мом воза

Английсэ „Дейли Телеграф Энд Морнинг постын" Москосо коррэспондэнтшэ Сэссий почылтмым раш ончыкта. Коррэспондэнт палэмда: Ушэм Совэт засэданийыш, вара Национальность Совэт засэданийыш Сталин йолташын толмыжым рўжгэ совым кырэн вашлийыныт. „Мый Вэрховный Совэтын шуко дэпутатшын пэш самырык улмыштлан брынам", манын коррэспондэнт воза.

Пионьэр сборышто райком сэкрэтарь бэсэдым ыштэн

Тэҥгэчэ кыдалаш школысо пионьэр отрьадыштэ сбор эртаралтэ. Тидэ сборым пионьэр-шамыч тўньасэ пролэтарийатын вождьшо Владимир Ильич Лэнин лўмэш эртарэныт. Лэнинын илышыжэ да совэт властьым ыштышаш вэрч кучэдалмыжэ нэргэн ВКП(б) райком сэкрэтарь Зверэв йолташ бэсэдым эртарыш. Пионьэр-шамыч уло кумыл пыштэн колыштыч.

Пионьэр-шамыч школэш Лэнин уголокым организатлэныт. Лэнинын эн чот йбратымэ „Замучен тяжелой неволей" мурыжым, Лэнин нэргэн почэламутым тунэмыныт. Нинэ почэламут-шамычым тэҥгэчэ пионьэр сборышто каласкалышт.

Лэнин кэчылаштэ чыла пионьэр отрьадлаштат В. И. Лэнин лўмэш сбор эртаралтэш.

Пэктубай райкомолын пионьэр отдэл вуйлатышыжэ—Тэрэхова.

Обороно значоклан нормым сдатлэм

Йэчэ дэнэ мунчалташ мый пэш йбратэм. Мэмнан Чыбык йалыштэ кугу курык уло. Мэ тунэм толмэк, адак канымэ кэчын курыкыш кайэна да куанэн мунчалтэна. Тудо курыкым мый пэш йбратэм. Тушто кап - кылым пэҥгыдэмдаш пэш йбнан. Кызыт мый БГТО значоклан йэчэ дэнэ нормым сдатлаш йамдылалтам.

Шкэ родиным аралаш—кажнэ совэт гражданинын свăщэннэ долгшо. Мыйат изиньэкак эл аралаш йамдылалтам. Обороно значок-шамычлан нормым сдатлэм.

Кастэнэ сылнэ литэратурым лудам. Пытартыш жапыштэ Островский дэн Горькийын ойлымашыштым лудынам.

Кошкин Ильа.
Куптўр школ, Торйал р-н.

Пионьэр отрьад-шамыч лэнин кэчылан йамдылалтыт

Пионьэр отрьадлаштэ, школлаштэ лэнин кэчылан йамдылалтмаш вийан кайа. Пионьэр отрьадлаштэ Владимир Ильичын йоча годсо илышыжым тунэмыт. Пбтьйал пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ - пионьэр-шамыч лэнин кэчылан альбомым ыштат. Тидэ альбомышто Владимир Илич Лэнинын илышыж нэргэн сўрэт-шамыч, статьа-шамыч лийыт. Тидэ школыштак пионьэр отрьад-шамыч Лэнинын биографийжым тунэмыт. Лэнин кэчылаштэ лўмын пионьэр сбор эртаралтэш. Пионьэр сборышто Владимир Ильичын илышыжэ да рэвольуционно пашажэ нэргэн бэсэдым ВЛКСМ райком бўро члэн Анастасийа Гэоргийэвна Мамайэва ышта.

Тэҥгэчэ пионьэр вожатый-шамыч дэнэ сэминар лийын. Сэминарыштэ вожатый-шамычын лэнин кэчылан йамдылалтмыштым тэргымэ да лэнин кэчым кузэ эртарышаш нэргэн ойлымо.

Лэнин кэчылаштэ ВКП(б) райком дэн ВЛКСМ райком бўро члэн-шамыч пионьэр отрьадлаш кайат. Лэнин кэчэ лўмэш эртарымэ пионьэр сборышто нуно—Лэнин нэргэн бэсэдым эртараш тўҥалыт.

ВЛКСМ Сотнур райком сэкрэтарь — Алмакайэв.

КУАТЛЭ ВИИ

Кўкш курык гайэ книга-шамыч улыт. Кунам нуным лудат, путырак кўш нблдалтмыла чўчэш, да тужэчын лу ий дэнэ ончыко ужаш тўҥалат. Лэнин дэн Сталинын возымышт лачак тыгай улыт. Тачэ мэ Лэнинын путырак чаплэ ик статьйажэ нэргэн ойлэна. Тудым В. И. Лэнин коло ий ожно, 1918 ийын 10 йанварьыштэ возэн.

Совэт рэспублик тунам пэрвой идалыкыштэ вэлэ ыльэ. Элыштэ шаланымаш, шужымаш лийын. Большэвик партийын вуйлатымыжэ почэш пашазэ класс тошто порьадкым пудыртылаш да илышым у сэмын ыштэн тўҥалын вэлэ ыльэ.

Тушман - шамыч чумыр тўньалан кычкырышт:

—Большэвик - шамычын шонымашышт дэнэ нымоат ок лэк. Кушко нунылан! Оза-шамыч дэч, номэ щик дэн капиталист-шамыч дэч посна тыгайал калык мом ыштэн кэртэш?! Вэт озашамычын опытыштат, образованийыштат уло. А калыкын можо уло?

В. И. Лэнинын статьйажэ лэктэ. Тушман - шамычын шакшэ шойаштым Владимир Ильич шалатышэ вийжэ дэнэ кыра. Тудо воза: „Социализм сэрэвнованьым ок йбрыктб вэлэ огыл, а ваштарэш, тудым дэйствитэльнэ кумдан, дэйствитэльнэ массовый кугыт дэнэ пурташ йбным пэрвой ышта..." Умбакыжэ тудо воза: социализм годым гына шэмэр - шамыч „шкэныштымончыктэн, шкэныштын способностьыштым шарэн кэртыт," социализм гына калыкыштэ талантым тўжвак луктэш, кудыжо калыкыштэ—пос питалисм туржын, пызырэн, тужэм дэнэ, миллион дэнэ тўнчыктарэн".

Тидэ статьйаштыжэ Лэнин паша дисциплиным эрэак пэҥгыдэмдэн шогаш туныкта. Йэҥлан огыл, озашамычлан огыл, а шкаланна паша ыштымым эрэак шарнаш шўда.

Социалистичэский сорэвнованьэ полшымо дэнэ калыкын пэш кугу сынымашым ыштышашыжым тунам Лэнин тидэ статьйаштыжэ ончыл гоч ойлэн. Лэнинын ончыл гоч ойлымыжо могай чаплын шукталтэ!

Ындэ, коло ий эртымэкэ, мланна сорэвнованьэ паша мэнмэ мут гайак пэш чот тунэммэ мут лийын. Мэмнан элыштэ пашам ыштышэ - шамыч ваш-ваш социалистичэски сорэвноватлат. Кажныжат шкэ пашажым содоррак да сайынрак ышташ тырша. Тидын дэнэ пырльа чыланат тугак сайын да содор ыштышт, вараш кодшо ынжэ лий манын кажнэ йэҥ тырша.

Тыгэ Совэт йэҥ-шамыч сорэвноватлэн, ваш - ваш полшат, иктэ вэсыштым ончыко луктыт. Социалистичэский сорэвнованьын тўҥ правилжэ тидэ—„общий нблталтышым ышташлан вараш кодшо-шамычлан ончыл шамыч могырым йолташ полыш," манын мэмнам Сталин йолташ туныкта.

Пэрвой сталинский вичийашлык планым илышыш пурташ тўҥалмэ годым тыланда, йоча-шамыч, эн кугуракшыландат 6-7 ий вэлэ ыльэ. Сталин йолташын вуйлатымыжэ почэш калык шўдб дэнэ у завод, шахт, элэктростанций, совхоз, колхоз-шамычым ыштaш тўҥалын.

Большэвистский партийын ўжмыжб почэш тунамак массовый социалистичэский сорэвнованьэ тўҥалын.

Чумыр эл строитлалтын, чумыр эл сорэвноватлэн. Пашазэ дэн пашазэ, бригадэ дэн бригадэ, постройко дэн постройко, завод дэн завод сорэвноватлэныт. Ударник лўм (кб пашам ударнэ ышта) мэмнан эн почотно лўм лийын.

Совэт элын путырак писын ваштaлтмыжым, тужак путырак кугу сооружэньэ-шамыч ыштaлтмым чумыр тўньа ужын. Кул лиймаш гыч утлышо, эрыкын лэкшэ, озалан огыл, ындырышэ-шамычлан огыл, а шкалан, калыклан пашам ыштышэ йэҥ-шамыч мом ыштэн кэртыт, тўньа пэрвой ужо.

Сталин йолташын ойлымыжо сэмын, сорэвнованьэ социализмым ыштымашын коммунистичэский мэтодшо лийын.

Сорэвнованьэ полшымо дэнэ совэт калык кугу Сталинын вуйлатымыжэ почэш мэмнан элыштэ социализмым ыштэн шуктэн.

Угыч ыштымэ завод, шахтэ-шамыч кокымшо сталинский вичийашлык ий-

2-шо могыр. „Йамдэ лий".
дымо родник да кудым ка-

ГАВРИЛОВ—ПРИМЭРНЭ ТУНЭМШЭ

Гаврилов Толья Кожлайор пэлэ кыдалаш школын (Морко район) 6-шо классыштыжэ отлично тунэмэш. Тудо 2-шо чырыкым 6 „отлично" да молыжо „хорошо" отмэткэ дэнэ тунэм пытарыш. Урокышто туныктышын ойлымыжым сайын колышт шинча, программэ матэриалым чыла умлаш тыршэн тунэмэш. Йара жапымат культурно эртара: шахмат-шашкэ дэнэ модэш. Тэлэ каникулымат тудо вэсэлан эртарыш. Мöнгыштыжö ару лык вэрч чот кучэдэлэш: окнаш занавэсым сакымэ, адак тÿрлö сат - шамыч улыт. Пöртышкыжö пурэтгын, лэкмэтат ок шу. Толья „Йамдэ лий" газэтым кÿрылтдэ лудын шога.

Кумышо чырыкыштэ чыла прэдмэт дэнат „отлично" отмэткым налашлан Гаврилов уло вийжым пыштэн.

Сай тунэмшэ улмыжлан Гавриловым шуко гана прэмироватлэныт.

Сэргэйэв Алэксандр.

Кумышо чырыкыштат сайын да отличнэ тунэмаш тÿҥалына

Вэликополь пэлэ кыдалаш школ (Оршанкэ р-н) пэрвой пэлнийыштэ йатыр сэгымашым ыштыш. Школын коштмаш нöлталтын, прогулым, вараш кодын толмашым пытарэн шуктымо. Тыгак начар тунэмшэ-шамычат шагалэмыныт. Отличник - шамыч радам кажнэ тылзын шукэмын.

Школышто эн пэрвой вэрым 7-шэ „Б" класс налын. Тидэ классыштэ школын коштмаш 96,5 процэнт, успэвайэмость—97,22 процэнт. Фурзикова Зойа, Бэссонов Миклай, Фурзиков Миклай эн талэ тунэмшэ улыт. Тидэ классыштэ тунэмшэ-шамыч кусныл шо йошкар знамäм шкэ кидыштышт пэнгыдын кучат.

Мэ, чыла тунэмшэ шамыч, 7-шэ „Б" класс дэч примэрым налына. Кумышо чырыкыштэ чыланат сайын да отлично гына тунэмаш тÿҥалына. Мэ, пионьэр-шамыч, шкэ мутланна оза улына.

С. Гэрасимов.

Сэргэйэв шкэнжым тöрлатэн

Сэргэйэв Арсэний икымшэ чырыкыштэ начар отмэткэ дэнэ тунэмэ. Тудын дисциплинижат пэш лушкыдо ыльэ. Урокышто эрэ лÿшкэн шинчэн. Туныктышын ойжым, мöнгыш пумо заданьыжым ик канат шуктэн огыл.

Варажэ Арсэний шкэ титакшым палэн, тöрлаташ пижэ. Дисциплиным сайэмдаш да чыла прэдмэт дэнат сайын тунэмаш тÿҥалаш мутым пуыш. Сэргэйэв шкэ мутшым чынак шукташ пижэ. Кокымшо чырыкыштэ шуко прэдмэт дэнат отлично дэн хорошо отмэткым налын.

Григорьэв Афиногэн.

Морко район, Кугу Кулэйал тÿҥалтыш школ.

СОРЭВНОВАНЬЭ ЭРТЫШ

11 йанварыштэ Чиркэ пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-шамычын йэчэ дэнэ сорэвнованьышт эртыш, сорэвнованьыштэ 10 тунэмшэ участвоватлэн. Нуно чыланат сай йамдылалтын толыныт. Сорэвноватлымаштэ пэрвой вэрым VII классыштэ тунэмшэ Фэодоров Арсэний, кокымшо вэрым V классыштэ тунэмшэ Фэодоров Николай налыныт.

Фролов Эчан.

Пэктубай район.

Шушаш спартакиадыштэ пэрвой вэрым налшаш вэрч йамдылалтам

Мый Роҥго кыдалаш школышто тунэмам. Тунэммын качэствыжэ вэрч пэш тыршэм. Кокымшо чырыкын итогшо тидым раш ончыкта. Итогэм тыгай: 4 прэдмэт—хорошо, моло шым прэдмэтшэ—отлично.

Сайын тунэмам, жап дэнэ канэн моштэм. Кызыт мыйын каныш йэчэ ÿмбалнэ. Йэчэ ÿмбакэ шогалын олыклаштэ, чодраштэ кошташ могай сай! Нойышо вуй пэш сайын кана, каплан куштылго лийэш. Йэчэ, йандар йуж кап-кылыш у вийым чумырат. Каникул жапэм утларакшэ йэчэ ÿмбалан эртарышым.

5 дэн 6 йанварыштэ Йошкар-Олаш эртышэ йоча физкультур спартакиадыш толым. Кум километрыш каймаштэ кокымшо вэрым налынам. Шушаш спартакиадыштэ пэрвой вэрым налшаш вэрч йамдылалташ тÿҥалам.

Санина Марийа.

Роҥго кыдалаш школ.

Пэкпулатов—талэ йэчызэ

Кодшо тэлым Шэрнур сэлаш эртаралтшэ район йоча спартакиадыштат Кой-Сола пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ Пэкпулатов Никандр пэрвой вэрым нальэ. Йэчэ дэнэ пэш писын коштэш.

Кызыт Пэкпулатов школ пэлэнсэ физкультур кружокын вуйлатышыжлан шогэ. Кружокым сайын вуйлата.

Йэчэ дэнэ кэчэ йыда коштэш. Йэчэ дэнэ коштмо тэхникым эрэ тунэм шогэ. Физкультур дэнэ школыштат эрэ „отличнэ" отмэткым налын.

31 дэкабрыштэ эртышэ йоча спартакиадыштэ Пэкпулатов дэн Мильутин ончычо лэктыныт.

С. Смородинов.

ГУДОК

(УМБАКЫЖЭ. ТÿҤАЛТЫШ КОДШО №-лаштэ)

IV.

Шÿ оптымо выньэмыш мийэн пурымэкшэ. Васильок пулвуйжым да вуйжым кÿэш пэкалэн, шÿ выньэмыш пурымо вэрым кычалын, но тудым мудэ пычкэмыштэ шÿ ÿмбач шуко нушкын кайэн. Ты рож угыч кондэн оптымо шÿ дэнэ пэтырalт шинчын чылт лишнэ Васильок кычкыральэ.

Кÿшычын кÿ пöрдын волышат, Андрийын вачыжым корштыктарэн пэрыш. Тидын почэшак йывыртымэ йÿк: «Тидэ мый, Васька!» лÿйыма гыч Птахам чарыш.

Тудын дэкэ настойащий чулым Васильок волэн шогальэ. Тудым кызыт изиш

Кайэна, Андрушка, кайэна!

улмаш. Тунам вара изи рвэзэ шÿым кидшэ дэнэ удырэн корандаш, нэлэ шÿй комльа-шамычым öрдышкö нумал кышкаш тÿҥалын. Ик шÿ комльа мöнгэш пöрдын волын да тудын чара йолжым корштыктарыш. Васильок йöрлын кайыш да шуко мартэ шортын кийыш. Шортын чарнымэкшэ, уэш пашаш пижэ. Тудо изирак выньэмыш пургэдынат шуктыш. Умбакыжэ пургэдаш эшэат йöсö лийаш тÿҥальэ. Шÿ комыльа вуйышко пöрдын волэн ынжэ воч манын, тудым кÿшкö нумалаш да мÿндыркырак шупшаш вэрэштын. Шÿ пурак нэрышкэ, шинчашкэ пурэн. Тудо тÿрвычнö да шÿвал-шÿвал колтыш. Но шÿлан мучаш койын огыл. Тудо кушто кÿлэш тушто ок кÿнчö манын, Васильок шоналтыш. Тидлан обидын да шучкын тучо. Тудо адак шортын колтыш.

— Адрий, Адру у-ушка!—тудо уло кэртмыж дэнэ кычкыральэ.

Кишкэ чÿҥгал колтымо гай Андрий тöрыштал тыш.

— Тьфу, чорт!

Тидлан ала кушто шэнгэлныжэ Васильок шортмыла тучо. Птаха шÿ оптымо выньэмыштэ шогэн, кидэшыжэ карабиным кучэн да шинчажым окна дэч корандэн огыл.

Брандспойст туштак, вок тэнжак кийэн. Тидым изиш гына тÿнчыктарыдымэ йара окнала гыч ÿэрын лэктын. Котэлныштэ пычкэмыш да шыгыр улмаш.

Йужгынам Андрийлан тидэ чыла осал омо ужмыла вэлэ чучын

— Андрушка!—ала кушто гына лÿйэн колтыдымыла шоналтэн налмэкшэ, Андрийын пÿйжö ваш-ваш тÿкалатэ.

—Андрушка, тидэ мый... Нуно тушко адакат шукын толыныт... Имньэшкэ - шамыч дэнэ кудвэчэ тэмын. Да нунын эн кугуракышт... Шыл тыжэч! Тушто рож уло... Мый тудо рож гыч кажнэ кана пурэнам. Только кызыт тушко кÿшкö шумэш шÿым тэмэнытат, мый пурэн шым кэрт! Васильок изажым элталын пылшышкыжэ кычкырыш.

Андрийын шÿмжö чот кÿлткаш тÿҥальэ.

— Кушэчын тый тышкэ пурышыч?

— Шÿ оптымо кудвэчэ гыч.

—Тушто коштмо вэрукэ...

—А мый труба вошт. Тудо кумда! Тыйат лэктын кэртат. Кайэна, Андрушка, кайэна! Нуно тушто пэшак шукын улыт! Тыйым пуштыт, манын Остап изай ойла. Васильок Андрийым рож дэкэ шупшын.

—Пуро, а мый тыйын почэшэт!

Васильок кÿшкö удыркалэн кÿзыш. Птаха котэльнийым да йöраш тÿҥалшэ комакам эшэ ик кана ончальат, тудын почэш кÿзэн кайыш. Васильок тудым кÿшнö вучэн шинчэн. Андрий прэдохранитэльым сайын гына пэҥгыдэмдыш да карабиным тудлан пуыш. Варажым, вачыжым удыркалыштэн, рожышко шÿшкылтат, йогышо шÿым кидшэ дэнэ кучэн, кÿшкö пыкшэ кÿзэн шуо.

(Умбакыжэ лийэш).

лаштэ пэш талын пашам ыштыт. Колхоз дэн совхоз пасулаштэ лу тÿжэм дэнэ трактор, комбайн, автомобиль - шамыч пашам ыштат. Тидэ жаплан пашаэ дэн колхозник-шамыч у тэхникым кыдыш налыныт, сложный у мэханизацийым, станок-шамычым пэш сайын виктараш тунэмыныт.

Тунам кугу стахановский движэньэ шочо. Сталин йолташын ÿжмыжлан тудо вашмут лийэ. Ваш-ваш социалистичэски сорэвноватлэн, ончыл пашазэ дэн колхозник-шамыч шкэ пашашт дэнэ чумыр тÿньам öрыктараш тÿҥальыч.

Донбассыштэ шахтьор 6 шагат жапыштэ 7 тонн шÿйым руэн луктын. А ончыл забойщик Алэксэй Стаханов пэнгыдэ тÿҥалтэн ыштыш: пашам усэмын организоватлэн, шÿм экнысо дэч 14-15 кана утларак руаш тÿҥалын! Стахановын тÿҥалмыжым шÿдö дэнэ, тÿжэм дэнэ шахтьор-шамыч руалтышт да тудын сэмынак пашам ышташ тÿҥальыч.

Стаханов нэргэн, ткачихэ Виноградова-шамыч нэргэн, колхозница Дэмчэнко дэн Гнатэнко нэргэн, фрэйзэровщик Гудов нэргэн, паровозысо машинист Кривонос нэргэн чап чумыр мландэ шар мучко шарлэн.

Ындэ шÿдö тÿжэм дэнэ слэсарь, токарь, забойщик, руда лукшо, вурс лэвыктышэ, камэнщик, ткачихэ, обувщик, тракторист, комбайнэр, шофэр, кÿртнö корно пашазэ, колхозник, совхоз пашазэ-шамыч стахановла пашам ыштат. Нуно мэмнан элын пойанлыкшым шукэмдат, тудым адакат вийандат, куатшым нöлдат. Салланак эл нуным тыгэ пагала, йöрата.

Калык тушман фашистский бандит-шамыч—троцкист дэн бухаринэц-шамыч—стахановэц-шамычын пашаштым уло вийышт дэнэ кÿрлаш тыршышт. Нуно лÿмынак заводлаштэ, шахталаштэ пудэштмашым ыштылныт, тулым пыжыктэныт, тыгэ эн сай стахановэц-шамычым пушташ тöчэныт, нунын пашаштым тÿрлынат чараклэн шогэныт.

Тушман шамычым шалатымэ. Ындэ, элым нунын дэч эрыктымэкэ, стахановэц-шамычын пашашт адакат сайынрак кайа.

Мэ, пионьэр дэн школьник-шамыч, чыла совэт йэнг-шамыч сэмынак, тунэммаштэ, общэствэнный пашаштэ сорэвноватлэна. Вэт эллан шинчышэ, кугун тунэмшэ йэн-шамыч кÿлыт.

Вашкэ Лэнин кэчэ шуэш. Кажныжат кугу вождь шарнымашым иктаж могай чаплэ пашажэ дэнэ вашлийнэжэ. Сорэвноватлаш, варэш кодшо-шамычлан полшаш кузэ мэмнам Лэнин туныктэн, кузэ Сталин йолташ туныкта, тудым, йолташ - шамыч, шарналтэна! Кугу вожьэ-шамычын мудрый канашыштым айдыза чылан шуктэна.

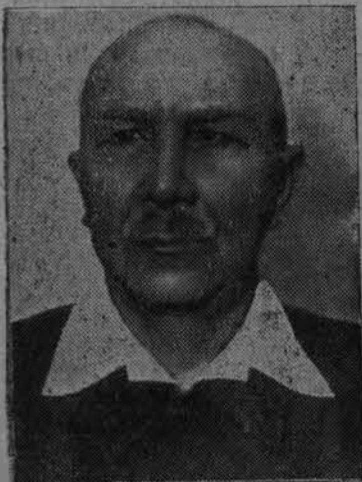
(„Пионерская Правда" гыч.)

3-шо могыр „Йамдэ лий"

7

А. СЭРАФИМОВИЧЫН ШОЧМЫЖЛАН—75 ИЙ

Писатэль Алэксандр Сэрафимович Поповын (Сэрафимовичын) шочмыжлан тэнийэ 19 йанварьыштэ 75 ий тэмэш. Сэрафимович йолташ литэратур пашам 50 идалык ыштэн.

Унивэрситэтыштэ тунэммыжэ годым тудо Лэнинын изажэ дэнэ—Алэксандр Ильич Ульйанов дэнэ пырльа илэн. Тудо жап гычак Алэксандр Сэрафимович шкэнжын чумыр творчэский пашажым рэвольуционный движэньэ дэнэ кылдаш тӱҥалын.

Пэрвой ойлымашыжым Сэрафимович йолташ 1888 ийыштэ ссылкэш возэн. Ссылкэ дэч вара Сэрафимович ик донской станицыш колталтэш. Тудым полиций эрэак эскэрэн.

Тидэ станицыштэ илымыжэ годым Сэрафимович пашазэ илыш гыч „На заводе“, „Под землей“, „Маленький шахтер“, тулэч моло шуко ойлымаш-шамычым возэн.

1905 ийсэ рэвольуций дэч вара тудын „Живая тюрьма“ лӱман почэламутшамыч сборникшэ да „Город в степи“ лӱман кугу романжэ лэктын. Нинэ произвэдэньылаштыжэ Сэрафимович йӧршынак пролэтарский писатэль лийын выступатла.

Кугу пролэтарский рэвольуций мӱгыралтмэ годым тудо йатырак илалшэ лийын. Но чылт икшывэ йэгын гайэ энтузиазмжэ дэнэ политичэский пашаш пижэш. Большэвистский партийыш пура, партийын Московский комитэтыштыжэ, Московский совэтыштэ пашам ышта, фронтлашкэ коштэш, чыла ужмыжым шкэнжын произвэдэньэшыжэ воза. Рэвольуцийын пэрвой ийлаштыжэ тудо йатыр ойлымаш, очэрк кнага шамычым, шуко статьйам возэн.

1924 ийыштэ А. Сэрафимовичын „Железный поток“ романжэ лэктын. Тидэ роман кугу писатэльын чапшым тӱҥа мучко шарэн. „Железный поток“—граждан сар нэргэн ик эн сай кнага.

Писатэль Алэксандр Сэрафимовичым совэт йоча-шамыч пэш йӧратат. Мэмнан пийалан илышна вэрч ача нан гэройла кучэдалмыштым А. Сэрафимович путырак раш ончыктэн возэн.

Н. А. Нэкрасовын возымыжым йӧратэн лудам

Руш калыкын кугу поэтшым—Николай Алэксэйэвич Нэкрасовым мэ ниҥунамат огына мондо, тудын возымыжым йӧратэн лудына. Кугыжан Российсэ шэмэр калыкын орланэн илымыштым Николай Алэксэйэвич раш ончыктэн возэн.

Каникул жапыштэ мый Нэкрасовын „Комму на Руси жить хорошо“ поэмыжым лудым.

Сэргэйэв Алэксандр.
Кожлайэр пэлэ кыдалаш школ, Морко район.

Чаплын канэныт

Оршанкэ районысо школлаштэ тунэмшэ-шамыч тэлэ каникулым пэш вэсэлан эртарышт. Тӱшкан погынэн тӱрлӧ модыш дэнэ модыныт, йэчэ, коньки да издэр дэнэ мунчалтэныт. Ик манаш, нойышо ушыштым сайын кандарэныт.

У ий йолко годым шкэныштын моштымыштым ончыктышт: сылнэ мурым мурышт, куштышт, почэламутым каласкалышт.

Туршо пэлэ кыдалаш школын 7-шэ классыштыжэ тунэмшэ-шамыч йэчэ дэнэ Йошкар-Олаш тольыч. Тыштэ „Ленин в Октябре“ киносӱрэтым ончэныт.

— Мэмнан ужын коштма гыч эн шэргыжэ Ленин в Октябре“ кинофильм,— маныт йоча-шамыч. Нуно тидэ фильмыштэ Владимир Ильичын ыгунам мондыдымо образшэ-шамычым ужын, тудын гайэ лийаш шонымышт нэргэн ойлат.

А. Иванов.

Газэтна арньа йэда лэктэш

Мэмнан Вэликополь пэлэ кыдалаш школыштo (Оршанкэ район) „Юность“ лӱман пырдыж газэтна арньалан ик кана лэктэш. Газэтнам тӱрлӧ сӱрэт, фотосӱрэт, очэрк, ойлымаш, шарадэ дэнэ сӧрастарэна. Кажнэ номырышто мыскара лук лийэш.

Тугэ гынат, тидым каласыдэ огэш лий: тачэ мартэнат пионьэр отрьад рэдколлэгий члэн-шамычым ситышын огэш пу. Садын дэнэ газэтым жапыштэ лукшашлан нэлылык логалэш. Рэдколлэгий тичмаш составан лийэш гын мэ адакат сайрак пырдыж газэтым луктaш тӱҥалына.

Гэрасимов Саньу.

Шахмат-шашкэ турнир

Вэликополь П К Ш-ын „Хозэ Диас“ отрьадысэ пионьэр-шамыч каникул жапыштэ шахмат-шашкэ турнирым эртарышт. Турнирыштэ шахмат дэнэ пэрвой вэрым Бирьуков Иывaн налын, 2 очком погэн.

Шашкэ дэнэ пэрвой вэрым Гэрасимов Саньу налын. Тудо 6 партий гыч 5 партийжым модын сэнгэн. 2-шо вэрым Гэрасимов Тольа налын.

Г. С. Рой.

Мэмнан элыштэ йоча-шамычлан чыла условийым кучымэ. Пийалан Совэт йочан тунэмаш, канаш, спэциальность налаш правашэ уло. Йоча-шамыч кокла гыч кажнэ кэчын мастэр художник-шамыч кушкын шогат.

Тэвэ тидэ сӱрэтым Роҥго район, Кужмарий пэлэ кыдалаш школын 6-шо классыштэ тунэмшэ **Пэтухов Ильа** ыштэн.

Шэрнурышто йоча художэствэнэ олимпиадэ эртаралтэ

10 йанварьыштэ Шэрнур сэлаштэ Шэрнур район школласэ тунэмшэ-шамычын художэствэнэ олимпиадышт эртыш. Олимпиадыштэ 4 школ гыч толшо 70 йэҥ участвоватлэн. Нуно куштэн, мурэн, музыкым шоктэн, почэламутым каласэныт, шкэ мастарлыкыштым ончыктышт.

Пэрвой вэрым Кой-Сола дэн Кугу-Коклала пэлэ кыдалаш школ-шамыч налыныт. Нунын хор кружокышт „Партизанская“, „Конармейская“, „Илаш сай вэсэла“, „Мурэна, шӱшпыкна“ муро-шамычым сайын мурэн пуышт.

И. Н. Иванов.

Кнагам йӧратэн лудына

Тэний мэмнан Руйа-Сола пэлэ кыдалаш школыштo (Роҥго район) библиотэк почылтo. Тидлан пэш куанышна. Мэ библиотэк гыч налын тӱрлӧ сылнэ кнагам, журналым, газэтым лудына. Смирнов Тольа гын 1-шэ чырыкыштэ гына 16 кнагам лудын. Тэвэ нуно: А. Пушкинын—„Сказки“, „Дубровский“, „Руслан и Людмила“, Тургэнэвын—„Му-му“, Шарль де Костьорын—„Тиль уленшпигель“, Даниэль Дефон—„Робинзон Крузо“, Марк Твэнын—„Принц и нищий“, Н. Чуковскийын — „Навстречу гибели“, А. Зуйэвын—„Остров смерти“, тулэч моло.

Загайнов Миклай.

Донг-Ту— Китай армийын бойэцшэ

Тудлан 13 ий вэлэ тэмын. Тудо ийат пэлэ лийэш пионьэр отрьад вожатыйлан ышта. Китайыштэ пионьэр лиймаш—тидэ шкэ родинын нэзависимостьшо вэрч кучэдалмаш, шкэ родиным йапон захватчик-шамыч дэч аралшаш вэрч кучэдалмаш.

Пионьэр-шамыч ик войсковой часть дэкэ ушнэныт да тыштэ санитарлан пашам ышташ тӱҥалыныт. Нэлын сусыргышо-шамычым нуно погэн налыныт, а куштылгынрак сусыргышо-шамычлан пэрэвьазкым ыштылыныт. Кучэдалмэ годым пионьэр-шамыч китай салтак-шамычлан патроным нумалыныт, йужо годым шкэштат винтовкым налыныт да салтак-шамыч дэнэ пырльа йапонэц-шамыч вашталэш кучэдалыныт.

Донг-Ту коч куштат, коч кунамат эрэ ончылно лийын, моло йолташ-шамычлан чыла шотыштат примэрым ончыктэн. Донг-Тун лӱддымӧ, смэлый, самотвэржэннэ улмыжлан дажэ илалшырак салтак-шамычат ӧрыныт.

Икана частьын командиржэ Донг-Тум шкэ дэкшэ ӱжын да каласэн:

—Донг-Ту, вот тэвэ тыланэт бойэвой заданьэ. Лишыл олашкэ кайаш да тушто шымлэн налаш кӱлэш. Тидэ ола мэмнан дэч 40 кимомэтр нарэ ӧрдыштӧ лийэш. Тушто кызыт йапонэц-шамыч улыт. Кайэт?

Изи рвэзэ, нигунар шонэн шогыдэ, поручэньым шуктaш пижын. Тудо шкэ цэльышкыжэ вашкэ шуын да тудын дэчын мо йодалтын гын, чыла ыштэн.

Тид дэч вара тудо мӧнгэш пӧртылын. Но китай армий тидэ жапыштэ эн шэгэк чакнэн улмаш. Лӱддымӧ пионьэр йапон войска-шамыч коклаш логалын. Донг Ту йапон войска-шамыч дэч шылын шкэ йолташышт дэкэ кузэ логалшашым йӧршынат палэн огыл. Мутланаш нигӧн дэнат укэ улмаш. Йапон войэнщинэ шкэ сэнгымэ пайрэмым пайрэммыжым дэнэ пырльа мирный китай калыкым пуштэдэн, пӱтынь йалым да олам шалатылын.

Дон-Тум кажнэ ошкылтыжо шучкылык авырэн. Тудлан кажнэ йапонэц дэч шылашыжэ логалын. Кэчывалым Донг-Ту канавалаштэ, вӱд мушмо лакылаштэ, сӱмырлышӧ пӧрт коклаштэ шылын кийэн, йӱдым гына кынэлын да ончыко кайэн. Донг-Ту шым кэчэ нарэ эн изи йолкорно дэнэ ошкылын. Тудо корным мудэ чодраштэ, куплаштэ коштын, кугу курыклашкэ ныл йола кӱзэн. Арньа жап нарэ Донг-Ту киндым ужын огыл, тудо тӱрлӧ саскам, а саска укэан вэрыштэ пушэнгэ шӱмым кочкын илэн.

Пытартышлан, кандашымшэ кэчыштэ йӧршын нойышо, шужышо Донг-Ту шкэ йолташыжэ-шамыч дэкэ толын шуын. Китай бойэц-шамыч лӱддымӧ пионьэрым пэш шокшын вашлийыныт. Нуно Донг-Тум йыр авырэныт, кочкаш-йӱаш кондэныт, шкэ приключэньыжым каласаш йодыныт. Но Донг-Ту шужэн, нойэн гынат, кочкашат, каналташат кэлшэн огыл. Тудо эн пэрвойак командир дэкэ рапортым пуаш кайэн.

Командирлан пумо рапорт гыч палэ лийын: Донг-Ту тудын ӱмак пыштымэ заданьым вэлэ огыл шуктэн, но йапонэц-шамыч коклаштэ лиймэ жапыштэ тудо йапон армийын кугытшо да тудын войэннэ снарьажэньыжэ нэргэн пэш кӱлэшан свэдэньэ-шамычым погэн.

„Пионерская правда“ гыч.

Могай числа?

Кокытлан пайлымэк икте ута, кумытлан пайлымэк кокыт ута, ныллан пайлымэкэ кумыт ута, визытлан пайлымэкэ ныл ута, кудытлан пайлымэк визыт ута, шымытлан пайлымэкэ тӧрак толэш. Тидэ могай числа?

Волков Иван дэн Попов Микалэ.
Сотнур кыдалаш школ.

Тушто-шамыч

Тӱнат огыл, пӧртыштат огыл, мо лийэш, кычалза.

Чонан чондымым кыра, чондымо пашашкэ ӱжэш.

Кӧ кавам курыкыш кӱзымӧ годым вэлэ ужэш?

Кӧ пондашан шочэш?

Рэчкин.

Ответственный редактор— К. А. ЛЭНСКИЙ.

Упол. Марлита № А—35. Тираж 19527 экз. Иошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком орган. Савыктышэ „М. К.“